

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» РМҚ
Ақтөбе облысы бойынша филиалы

АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНЬ

Шілде 2026 жыл

Ақтөбе, 2026 жыл

	МАЗМҰНЫ	Б.
	Алғысөз	3
1	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының жай-күйі	4
3	Жауын-шашынның химиялық құрамы	9
4	Жер үсті суларының сапасы	9
5	Радиациялық жағдай	11
6	Топырақтың ластану жағдайы	11
	1 қосымша	12
	2 қосымша	15
	3 қосымша	17
	4 қосымша	18

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісінде қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жүргізу бойынша «Қазгидромет» РМК мамандандырылған бөлімшелері орындайтын жұмыстардың нәтижелері бойынша жасалады.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Ақтөбе облысының аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы хабардар етуге арналған және Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау, ластану деңгейінің үздіксіз өзгеру тенденциясын ескеру үшін қажет.

Атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластанудың негізгі көздері

Аймақтағы ауаның ластану деңгейін негізінен ірі кәсіпорындар анықтайды: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС, «Ақтөбе ферроқорытпа зауыты» және ДКБК АҚ «ТҰК Казхром» филиалдары, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Ақтөбе ӨЭМ» АҚ, «Ақтөбе ЖЭО» АҚ. Стационарлық көздерден шығарындылардың жалпы көлемінің ішінде ілеспе газды жағу шығарындыларының үлесі 11,67 мың тоннаны құрайды. Алау қондырғыларынан шығатын барлық шығарындылардың 97% -ы 3 мұнай мен газ өндіретін және қайта өңдейтін кәсіпорындардың үлесіне тиесілі: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС және «Аман Мұнай» ЖШС.

Сонымен қатар, жылжымалы көздерден шығатын газдар Ақтөбе облысындағы ауаны ластайтын негізгі заттардың бірі болып табылады.

2. Ақтөбе қаласының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақтөбе қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 3 сынаманы қолмен іріктеу бекетінде және 3 Автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша 14 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер;

4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) күкіртті сутек; 9) формальдегид; 10) хром; 11) бензол; 12) этилбензол; 13) толуол; 14) ортоксилол.

2026 жылғы шілдедегі Ақтөбе облысының атмосфералық ауа сапасын мониторингілеу нәтижелері.

Ақтөбе қаласында атмосфералық ауа сапасы ластанудың «жоғары» деңгейі ретінде бағаланды, ол $СИ=5,3$ (жоғары деңгей) бойынша және $ЕЖҚ=4\%$ (көтеріңкі деңгей) бойынша анықталды.

Хромтау қаласында атмосфералық ауа сапасы ластанудың «жоғары» деңгейі ретінде бағаланды, ол $СИ=7,6$ (жоғары деңгей) және $ЕЖҚ=2\%$ (көтеріңкі деңгей) мәні бойынша анықталды.

Қандыағаш қаласында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланды, ол $СИ=2,9$ (көтеріңкі деңгей) және $ЕЖҚ=18\%$ (көтеріңкі деңгей) мәні бойынша анықталды.

Шұбаршы ауылында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «өте жоғары» деп бағаланды, ол $СИ=15,3$ (өте жоғары деңгей) және $ЕЖҚ=24\%$ (жоғары деңгей) мәні бойынша анықталды.

Кеңқияқ ауылында атмосфералық ауаның ластану деңгейі «көтеріңкі» деп бағаланды, ол $СИ=1,7$ (төмен деңгей) және $ЕЖҚ=2\%$ (көтеріңкі деңгей) мәні бойынша анықталды.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асып кетуінің айқындылығы және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыры		Максималды бір реттік шоғыры		ЕҚ	Шектен жоғары шоғыр саны ШЖШ _{м.б.}		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.} асу еселігі	%	>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Ақтөбе қ.								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Қалқыма бөлшектер РМ-2,5	0,0013	0,0374	0,0014	0,0088	0,00	0	0	0
Қалқыма бөлшектер РМ-10	0,0015	0,0250	0,0015	0,0050	0,00	0	0	0
Күкірт диоксиді	0,0262	0,5231	0,4789	0,9578	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,4228	0,1409	2,4917	0,4983	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0313	0,7828	0,3509	1,7545	3,67	82	0	0
Азот оксиді	0,0196	0,3264	0,2765	0,6913	0,00	0	0	0
Күкіртсутек	0,0004		0,0425	5,3125	1,12	42	1	0
Формальдегид	0,0023	0,2303	0,0050	0,1000	0,00	0	0	0
Хром (+6)	0,0002	0,1595	0,0005		0,00	0	0	0
Бензол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Этилбензол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Толуол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Ортоксилол	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,00	0	0	0
Хромтау қ.								
Күкірт диоксиді	0,0045	0,0901	0,1615	0,3230	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,0990	0,0330	10,7787	2,1557	0,13	3	0	0
Азот диоксиді	0,0018	0,0441	0,0726	0,3630	0,00	0	0	0
Күкіртсутек	0,0014		0,0605	7,5625	2,33	52	1	0
Қандыағаш қ.								
Күкірт диоксиді	0,0336	0,6712	0,3201	0,6402	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,0058	0,0019	0,9971	0,1994	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0937	2,3432	0,3199	1,5995	1,79	40	0	0
Күкіртсутек	0,0049		0,0233	2,9125	18,28	408	0	0
Шұбаршы а.								
Күкірт диоксиді	0,1873	3,7459	2,9787	5,9574	9,86	220	3	0
Көміртек оксиді	0,0198	0,0066	1,7396	0,3479	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0227	0,5684	0,2184	1,0920	0,18	4	0	0
Күкіртсутек	0,0107		0,1224	15,3000	24,10	538	240	23
Кеңқияқ а.								
Күкірт диоксиді	0,0065	0,1296	0,3519	0,7038	0,00	0	0	0
Көміртек оксиді	0,3041	0,1014	1,0578	0,2116	0,00	0	0	0
Азот диоксиді	0,0981	2,4524	0,3350	1,6750	2,46	55	0	0

Ақтөбе қаласындағы эпизодтық бақылаулардың деректері бойынша ластанушы заттардың концентрациясы рұқсат етілген норма шегінде болды.

Атмосфералық ауа сапасын эпизодтық өлшеу нәтижелері

Нүктенің атауы		Қалқыма бөлшектер (шаң)	Күкіртсу тек	Формаль дегид	Азот оксиді	Күкірт диоксиді	Азот диоксиді	Көміртек оксиді
Кирпичный а., №18 ОМ ауданы	мг/м ³	0,0031	0,0041	0,0051	0,0048	0,0057	0,0062	2,0466
	ШЖШ асу еселігі	0,0103	0,5175	0,1020	0,0120	0,0114	0,0310	0,4093

Экстремалды жоғары және жоғары ластану жағдайлары (ЖЛ және ЭЖЛ):
Шұбаршы ауылында күкіртсутек бойынша 23 ЖЛ жағдайы* тіркелді.

**ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары және қабылданған шаралар туралы толығырақ ақпарат «Қазгидромет» РМК ресми сайтында «Экология» бөлімінде көрсетілген.*

2026 жылдың шілде айы мен 2025 жылдың шілде айын салыстырғанда Ақтөбе облысындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

- өзгеріссіз — Ақтөбе қ., Қандыағаш қ., Шұбаршы а., Кеңқияқ а.;
- өзгеріс бар — Хромтау қ., (3-кесте).

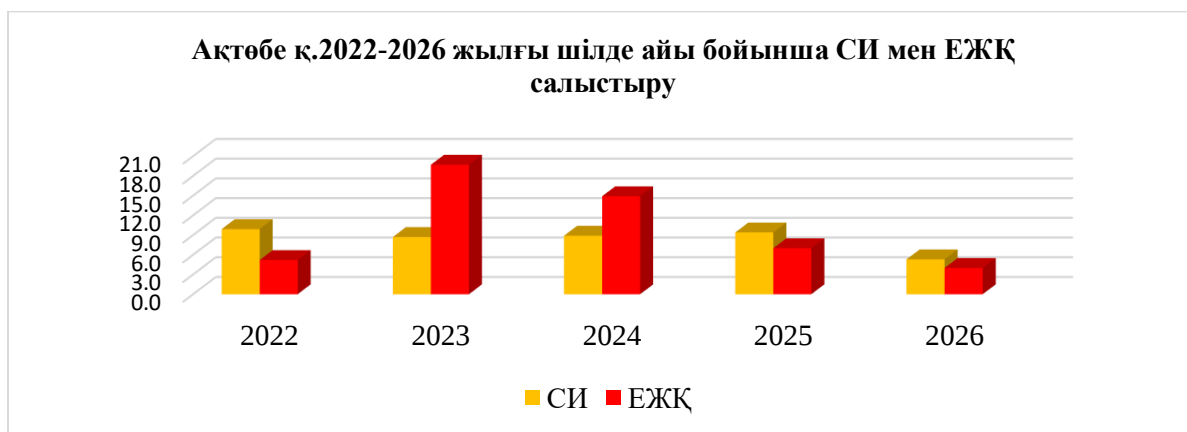
3 - кесте

Ақтөбе облысының ластану деңгейінің динамикасы (шілде 2025 – шілде 2026 жж.)

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластаушы заттар - ШЖШ _{м.б.} асып кету жиілігі
	Шілде 2025 ж.	Шілде 2026 ж.	
Ақтөбе қ.	Жоғары СИ=9,4 НП=7	Жоғары СИ=5,3 НП=4	Күкіртсутек (5,3 ШЖШ _{м.б.}), азот диоксиді (1,8 ШЖШ _{м.б.}).
Хромтау қ.	Көтеріңкі СИ=2,1 НП=1	Жоғары СИ=7,6 НП=2	Көміртек оксиді (2,2 ШЖШ _{м.б.}), күкіртсутек (7,6 ШЖШ _{м.б.})
Қандыағаш қ.	Көтеріңкі СИ=2,3 НП=2	Көтеріңкі СИ=2,9 НП=18	Күкіртсутек (2,9 ШЖШ _{м.б.}), азот диоксиді (1,6 ШЖШ _{м.б.}).
Шұбаршы а.	Өте жоғары СИ=13,8 НП=24	Өте жоғары СИ=15,3 НП=24	Күкірт диоксиді (6,0 ШЖШ _{м.б.}), азот диоксиді (1,1 ШЖШ _{м.б.}), күкіртсутек (15,3 ШЖШ _{м.б.}).
Кеңқияқ а.	Көтеріңкі СИ=2,0 НП=2	Көтеріңкі СИ=1,7 НП=2	Азот диоксиді (1,7 ШЖШ _{м.б.})

Қорытындылар:

Соңғы бес жыл ішінде шілде айы бойынша **Ақтөбе қ.** ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айы бойынша ластанудың 2022-2026 жж. жоғары деңгейі тіркелді. Атмосфералық ауаның ластануына күкіртсутек негізгі үлес қосады.

Хромтау қаласында соңғы бес жыл ішінде шілде айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айы бойынша 2023 және 2026 жж. ластанудың жоғары, 2024 ж. төмен, 2025 ж. көтеріңкі деңгейі тіркелді.

Қандыағаш қаласында соңғы бес жыл ішінде шілде айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айы бойынша ластанудың 2023 ж.

жоғары, 2024 ж. төмен, 2025 және 2026 жж. көтеріңкі деңгейі тіркелді.

Шұбаршы ауылында соңғы бес жыл ішінде шілде айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айы бойынша ластанудың 2023 ж. көтеріңкі, 2024 ж. жоғары және 2025-2026 жж. өте жоғары деңгейі тіркелді. Атмосфералық ауаның ластануына күкіртсутек негізгі үлес қосады.

Кеңқияқ ауылында соңғы бес жыл ішінде шілде айы бойынша ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айы бойынша ластанудың 2023 және 2025-2026 жж. көтеріңкі, 2024 ж. өте жоғары деңгейі тіркелді.

Метеорологиялық жағдайлар

Бірінші және екінші онкүндіктің соңында циклондар мен атмосфералық фронттар ауа-райына әсер етті. Бұл кезде жаңбыр жауып, найзағай болды. Айдың қалған күндерінде жауын-шашынсыз ауа-райы байқалды. Түстен кейін бірінші онкүндіктің ортасында, екінші онкүндіктің басында және үшінші онкүндіктің екінші жартысында 35-39 градус қатты ыстық болды, 29 шілдеде АГҚ 40,2 градус өте қатты ыстық болды. Екінші онкүндікте желдің күшеюі 15-22 м/с дейін байқалды. Ақтөбе қаласында ҚМЖ бар күндер саны 13 күнді құрады.

3. Ақтөбе облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 6 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Аяқкүм, Жағабұлақ, Мұғалжар, Новороссийское, Шалқар) жаңбыр суының сынамасын алудан тұрды.

Жауын-шашындағы анықталған ластаушы заттардың концентрациясы шекті рұқсат етілген концентрациядан (ШРК) аспайды.

Тұнба үлгілерінде сульфаттар 16,22%, гидрокарбонаттар 43,13%, хлоридтер 10,33%, кальций иондары 10,62%, натрий иондары 7,80%, магний иондары 3,87% және калий иондары 2,90% басым болды.

Кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың сипаттамасы келтірілген.

4 - кесте

Жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіш	Метеостанциядағы ең аз концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минерализация	Шалқар МС – 34,56 мг/дм ³	Аяқкүм МС – 172,86 мг/дм ³
Электрөткізгіштік	Шалқар МС – 57,9 мкСм/см	Аяқкүм МС – 302,0 мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	Шалқар МС – 6,88	Аяқкүм МС – 7,49
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	Новороссийское МС – 6,13	Аяқкүм МС – 29,77
Хлоридтер (Cl)	Жағабұлақ МС – 2,92	Аяқкүм МС – 24,45
Нитраттар (NO ₃)	Жағабұлақ МС – 0,73	Аяқкүм МС – 7,53
Гидрокарбонаттар (HCO ₃)	Шалқар МС – 13,3	Аяқкүм МС – 57,1
Катиондар, мг/л		
Аммоний (NH ₄)	Шалқар МС – 0,18	Жағабұлақ МС – 6,45
Натрий (Na)	Жағабұлақ МС – 2,28	Аяқкүм МС – 18,05
Калий (K)	Жағабұлақ МС – 0,56	Аяқкүм МС – 7,35
Магний (Mg)	Шалқар МС – 1,26	Аяқкүм МС – 6,22
Кальций (Ca)	Жағабұлақ МС – 2,96	Аяқкүм МС – 22,12
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	Ақтөбе МС – 0,0	Мұғалжар МС – 0,39
Мыс (Cu)	Жағабұлақ МС – 0,55	Аяқкүм МС – 1,53
Күшән (As)	Жағабұлақ МС – 0,08	Мұғалжар МС – 0,48
Кадмий (Cd)	Ақтөбе МС – 0,0	Мұғалжар МС – 0,05

4. Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Ақтөбе облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 12 су объектісінің (Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор, Ақтасты, Қосестек, Ойыл, Үлкен Қобда, Қара Қобда, Ырғыз өзендері Шалқар көлі) 19 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 42 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар

негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.

Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесін» (ҚРСПИМ 04.06.2025 жылғы №111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі - Бірыңғай сыныптау) болып табылады. -

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша келесідей бағаланады:

3-кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		параметрлері	өлш. бірл.	концентрация
	шілде 2025 жыл	шілде 2026 жыл			
Елек өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	хром (6 ⁺)	мг/дм ³	0,062
			фенолдар	мг/дм ³	0,0017
Қарғалы өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,002
Ембі өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0017
Темір өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0015
Ор өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0018
Ақтасты өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)0	қалқыма заттар	мг/дм ³	12,66
Қосестек өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	қалқыма заттар	мг/дм ³	12,11
			фенолдар	мг/дм ³	0,0017
Ойыл өзені	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0019
Үлкен Қобда өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,002
Қара Қобда	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолдар	мг/дм ³	0,0015
Ырғыз өзені	4 сынып (ластанған)	4 сынып (ластанған)	фенолы	мг/дм ³	0,002

Кестеден көрініп тұрғандай, 2025 жылғы шілдемен салыстырғанда Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор, Қосестек, Ақтасты, Үлкен Қобда, Қара Қобда, Ырғыз өзендеріндегі жер-үсті суларының сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Ойыл өзеніндегі жер-үсті суларының сапасы 3-сыныптан 4-сыныпқа нашарлады.

Ақтөбе облысының су нысандарындағы негізгі ластаушы заттар: фенолдар, хром (6⁺) және қалқыма заттар.

2026 жылғы шілде айында Ақтөбе облысы аумағында Елек өзенінде жоғары ластану (ЖЛ) жағдайы тіркелмеді.

2 – Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

5. Радиациялық жағдай

Гамма сәулелену деңгейін бақылау Ақтөбе облысының аумағында күн сайын 7 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Новоалексеевка, Родниковка, Ойыл, Шалқар, Жағабұлақ) және атмосфераның жер үсті қабатының радиоактивті ластануын бақылау 3 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Шалқар) горизонтальді планшеттермен бес тәуліктік ауа сынамаларын алу жолымен жүзеге асырылды.

6 – кесте

Көрсеткіштердің шекті мәндері

Көрсеткіш (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,57 мкЗв/сағ)	0,18 мкЗв/сағ	0,04 мкЗв/сағ
Тығыздық (110 Бк/м ²)	2,8 Бк/м ²	1,6 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,11 мкЗв/сағ құрады және радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 2,1 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген шоғырдан аспады.

6. Ақтөбе облысы бойынша 2026 жылғы жазғы кезеңіндегі топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Топырақтың ластануын бақылау және топырақтағы ластаушы заттарды анықтау Ақтөбе қаласында 5 нүктесінде жылына үш рет өткізіледі.

Топырақта ауыр металдардың мөлшері анықталады: кадмий, қорғасын, мыс, хром, мырыш. (кесте 7).

7 – кесте

Ауыр металдардың концентрациясы

Бақылау бекетінің атауы	Ауыр металдардың концентрациясы, мг/кг.									
	Cd		Pb		Cu		Cr		Zn	
	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс
Ақтөбе	0,13	0,17	0,12	0,31	0,30	0,39	0,12	0,23	1,85	2,73

Іріктелген топырақ сынамаларында қорғасын мен хром мөлшері шекті рұқсат етілген шоғыр шегінде болды.

1 Қосымша

Астана қаласы бойынша бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын қоспалар

Бекет номері	Бекеттің мекен-жайы	Сынама алу	Анықталатын қоспалар
№1	Авиақалашық 14, әуежай ауданы	Қол күшімен сынама алу	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот оксиді, азот диоксиді, формальдегид, хром, күкіртті сутек, бензол, этилбензол, толуол, ортоксидол.
№2	Белинский к-сі 5, Тұрғынқалашық ауданы		
№3	Ломоносов к-сі 7, ТЖ вокзалының ауданы		
№4	Рысқұлов к-сі, 4, Шанхай ауданы	үздіксіз режимде-әр 20 минут сайын	көміртегі оксиді, азот диоксиді, азотоксиді, күкіртсутек
№5	Есет батыр к-сі, 109		көміртегі оксиді, азот диоксиді, азотоксиді, күкіртсутек
№6	Жанқожа батыр к-сі, 89, Құрмыш ауданы		РМ-2,5 қалқыма бөлшектері, РМ-10 қалқыма бөлшектері, көміртегі оксиді
№1	Кирпичный а., №18 ОМ ауданы	Жылжымалы зертхана тоқсанына 1 рет (10 күн ішінде)	қалқыма бөлшектер (шаң), күкіртсутек, формальдегид, азот оксиді, күкірт диоксиді, азот диоксиді, көміртек оксиді
№2	Ясный а., 41 разъезд, №41 мектеп – гимназиясының жанында		
№3	Батыс 2, №64 ОМ ауданы		

Ақтөбе қ. бақылау бекеттері мен метеостанцияның орналасу орындарының картасы

Хромтау қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Қандығаш қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Ақтөбе облысының жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

су объектісі және тұстама	физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Елек өзені	Су температурасы 22,1 – 29°C, сутегі көрсеткіші 7,86 – 8,01, судағы еріген оттегі 6,9 – 8,21 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,56 – 2,23 мг/дм ³ , кермектілік 4,5 – 6,2 мг-экв/л., оттегімен қанығу пайызы 100 – 105 %, көміртек диоксиді 0,88 – 1,32 мг/дм ³ , мөлдірлігі 21 см, барлық тұстамада иісі 0 балл.	
Алға қаласынан 0,3 км жоғары, Ақтөбе химиялық зауытының шлам тоғандарынан 1 км жоғары	4 сынып	Фенолдар – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Алға қаласынан 15 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0018 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ақтөбе қаласынан 0,5 км жоғары, Новороссийск көпірінен 8 км жоғары, Қарғалы өз. құйылысынан 11,2 км жоғары.	4 сынып	Қалқыма заттар – 12,14 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0017 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың және фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ақтөбе қаласынан 4,5 км төмен, Жінішке өзеніне төмен құятын, жер асты суларының шығуынан 0,5 км жоғары.	4 сынып	Фенолдар – 0,0018 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ақтөбе қаласынан 20 км төмен, Георгиевка ауылынан 2,0 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0018 мг/дм ³ . Хром (6 ⁺) – 0,058 мг/дм ³ . Хром (6 ⁺) нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Фенолдардың нақты канцентрациялары фондық сыныптан асады.
Целинный ауылынан 1,0 км оңтүстік – шығысқа, Елек өзенінің сол жақ жағалауы.	4 сынып	Хром (6 ⁺) – 0,066 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0012 мг/дм ³ . Хром (6 ⁺) және фенолдардың нақты канцентрациялары фондық сыныптан аспайды.
Қарғалы өзені	Су температурасы 22,4°C, сутегі көрсеткіші 8,05, судағы еріген оттегі 7,55 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,81 мг/дм ³ , кермектілік 6,7 мг-экв/л., иісі 0 балл.	
тұстама Қарғалы ауылы, Ауылдың батыс бөлігінде Бұтақ өзенінің су келуінің оң жақ беткейінен 1 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ембі өзені	Су температурасы 26,5 – 26,7°C, сутегі көрсеткіші 7,8 – 8, судағы еріген оттегі 7,38 – 7,49 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,07 – 1,54 мг/дм ³ , кермектілік 5,5 мг-экв/л., барлық тұстамада иісі 0 балл.	
Жағабұлақ ауылы, Жағабұлақ ауылынан 1,0 км солтүстік-батыста.	4 сынып	Фенолдар – 0,0013 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.

Саға ауылы, Ауылдан 1,0 км оңтүстік-батыста.	4 сынып	Фенолдар – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Темір өзені	Су температурасы 26,8 – 27°C, сутегі көрсеткіші 7,98 – 8,05, судағы еріген оттегі 6,11 – 7,39 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,83 – 2,07 мг/дм ³ , кермектілік 5,6 – 6,86 мг-экв/л., барлық тұстамада иісі – 0 балл.	
Покровское ауылы, Шелісай өзенінің су келуінің сол жақ беткейінен 400 м төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0018 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ленинское ауылы, ауылдан 9 км төмен, Күлден-Темір өзенінің су сағасының сол жақ беткейінен 2 км төмен.	4 сынып	Аммоний ионы – 1,08 мг/дм ³ Фенолдар – 0,0011 мг/дм ³ . Аммоний-ионының нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Ор өзені	Су температурасы 24°C, сутегі көрсеткіші 8,01, судағы еріген оттегі 9,46 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,76 мг/дм ³ , кермектілік 6,29 мг-экв/л., оттегімен қанығу пайызы 113 %, көміртек диоксиді 1,32 мг/дм ³ , мөлдірлігі 21 см, иісі 0 балл.	
Бөгетсай ауылы, ауылдан 0,3 км төмен, Бөгетсай өзенінің құйылысынан 0,2 км төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,0018 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады
Қосестек өзені	Су температурасы 22,1°C, сутегі көрсеткіші 7,97, судағы еріген оттегі 6,94 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,12 мг/дм ³ , кермектілік 4,2 –мг-экв/л., иісі 0 балл.	
Қос-Естек ауылы, ауылдың оңтүстік-батыс бөлігінде шамамен атауы жоқ су сағасының сол жақ беткейінен 1 км жоғары, Таранғұл және Айтпай өзендерінің суы қосылған жерінен 2 км төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 12,1 мг/дм ³ . Фенолдар – 0,0017 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың және фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ақтасты өзені	Су температурасы 23,1°C, сутегі көрсеткіші 8, судағы еріген оттегі 7,60 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,62 мг/дм ³ , кермектілік 5,9 мг-экв/л., иісі 0 балл.	
Белогорка ауылы, ауыл шетінің солтүстік-шығыс беткейі, Ақтасты құрайтын Тересбұтақ және Тереңсай өзендерінің су қосылған жерінен 9 км төмен.	4 сынып	Қалқыма заттар – 12,6 мг/дм ³ . Қалқыма заттардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ойыл өзені	Су температурасы 25,8°C, сутегі көрсеткіші 8 судағы еріген оттегі 7,45 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,74 мг/дм ³ , кермектілік 6,3 мг-экв/л., иісі – 0 балл.	
Ойыл ауылы, ауыл шетінің солтүстік-шығыс беткейінде автожол көпірінен (белдемінен) 92 м жоғары.	4 сынып	Фенолдар – 0,0019 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды

Үлкен Қобда өзені	Су температурасы 26,3°C, сутегі көрсеткіші 7,95, судағы еріген оттегі 8,10 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 1,93 мг/дм ³ , кермектілік 6,5 мг-экв/л., оттегімен қанығу пайызы 101%, көміртек диоксиді 1,02 мг/дм ³ , мөлдірлігі 21 см, иісі 0 балл.	
Қобда ауылы, Новоалексеевка ауылының шетінен оңтүстік-шығысқа 1 км, Темірбетонды автожол көпірінен (белдемінен) 400 м төмен.	4 сынып	Фенолдар – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Қара Қобда өзені	Су температурасы 25°C, сутегі көрсеткіші 8,10, судағы еріген оттегі 5,48 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2 мг/дм ³ , кермектілік 5,65 мг-экв/л., иісі 0 балл.	
Альпасай ауылы, Альпасай ауылынан 360 м. Шығысқа және Сары-Қобда өзенімен су қосылған жерден 18 км.	4 сынып	Фенолдар – 0,0015 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Ырғыз өзені	Су температурасы 24,8°C, сутегі көрсеткіші 8, судағы еріген оттегі 8,07 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,29 мг/дм ³ , кермектілік 6,1 мг-экв/л., иісі 0 балл.	
Шеңбертал ауылы, ауылдан 8 км және темірбетон көпірден 1,2 км.	4 сынып	Фенолдар – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.

Ақтөбе облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

	Ингредиенттердің атауы	Өлшем бірлігі	Шілде 2026 ж
			Шалқар көлі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°C	26,3
3	Сутегі көрсеткіші		7,8
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	7,60
5	Судың иісі	балл	0
6	ОБТ5	мг/дм ³	2,13
7	ОХТ	мг/дм ³	18,47
8	Қалқыма заттар	мг/дм ³	9,35
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	171
10	Кермектік	мг/дм ³	5,3
11	Минерализация	мг/дм ³	543
12	Натрий + калий	мг/дм ³	67
13	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	700
14	Кальций	мг/дм ³	64
15	Магний	мг/дм ³	25
16	Сульфаттар	мг/дм ³	106
17	Хлоридтер	мг/дм ³	110
18	Фосфаттар	мг/дм ³	0,015
19	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,021
20	Нитритті азот	мг/дм ³	0,01
21	Нитратты азот	мг/дм ³	0,011
22	Жалпы темір	мг/дм ³	0,018
23	Тұзды аммоний	мг/дм ³	0,7
24	Қорғасын	мг/дм ³	0,003
25	Мыс	мг/дм ³	0,001
26	Мырыш	мг/дм ³	0,001
27	АББЗ /СББЗ	мг/дм ³	0,008
28	Фенолдар	мг/дм ³	0,0017
29	Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,008

Анықтамалық бөлім

Елді мекендердің ауасындағы ластаушы заттардың рұқсат етілген шекті шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	максималды бір реттік	орта тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
Қалқыма бөлшектер РМ 10	0,3	0,06	
Қалқыма бөлшектер РМ 2,5	0,16	0,035	
Хлор сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қоғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутек	0,008	-	2
Көміртек оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фтор сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 3 тамызда № 29011 болып тіркелді.

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19

III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

БҚ 52.04.667-2005 Мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты ақпараттандыру үшін қалалардағы атмосфераның ластану жай-күйінің құжаттары. Өзірлеуге, сақтауға, мазмұндауға және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар

Су пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану сыныптарын саралау

Су пайдалану санаты (түрі)	Мақсаты / түрі тазалау	Суды пайдалану сыныптары					
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс	6 класс
Балық шаруашылығының суың пайдалану	Албыртбалық	+	+	-	-	-	-
	Тұқыбалық	+	+	-	-	-	-
Ауыз су пайдалану шаруашылығы	Қарапайым су дайындау	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы су дайындау	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды судайындау	+	+	+	+	-	-
Рекреациялық су пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Карталарда тұндыру	+	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп:							
технологиялық мақсаттар, процестер салқындату		+	+	+	+	-	-
гидроэнергетика		+	+	+	+	+	+
пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+	+
транспорт		+	+	+	+	+	+

Су объектілеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (АШМ СРК 20.03.2024 ж. №151 Бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Доза шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына 1 мЗ орташа, бірақ жылына 5 мЗ артық емес

*«Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық талаптар радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге»

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі -ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын	32,0
Хром	6,0

* Өмір сүру ортасының қауіпсіздігінің гигиеналық нормативтерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ-32 бұйрығы.

«ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫ
АВИАГОРОДОК 14В
ТЕЛ. 8 (7132)-22-85-72
E MAIL: HIMLABACGM@MAIL.RU**